

REGERINGSRÄTTEN

RÄTTSFALL

Periodiskt understöd till make

A. Besvär av TI angående fru S:s inkomsttaxering år 1958. — Sedan fru S:s man under första veckan i juni beskattningsåret lämnat makarnas gemensamma hem, har fru S. den 10/10 1957 utan föregående hemskillnad erhållit dom å äktenskapsskillnad mellan makarna. Från mannen har fru S. mottagit under tiden juni—oktober nämnda år 450 kr för månad samt — på grund av förenämnda dom — för vardera av månaderna november och december samma år 300 kr. — TN ansåg att fru S. fått 1.800 kr som periodiskt un-

Till slut bör i tydlighetens intresse anmärkas två saker. För det första måste användandet av fondemissionsmetoden vara frivilligt, om man inte skall få en diskrepans i behandlingen av aktieägare som säljer sina teckningsrätter å ena sidan, sådana som säljer sina teckningsbevis å den andra. För det andra är det viktigt att komma ihåg, att de olika metoder vi här diskuterar båda har det gemensamt, att de knyter an till det tidigare fångget. Vare sig man tillämpar fondemissionsmetoden eller preferensaktiemetoden är man berättigad att i realisationsvinsthänseende åberopa arten och tidpunkten för fångget av de gamla aktierna.

¹ Av samma mening tycks aktievinstutredningen (SOU 1965:72) vara på s. 31. Utredningen uttrycker visserligen motsatt uppfattning på s. 40, men utan stöd i praxis. Samma motsättning återfinnes i prop. 90/1966 s. 12 resp. 17.

derstöd från mannen och beskattade henne härför. — Hos PN uppgav fru S. att hon fått 450 kr i månaden under juni t o m oktober från mannen. Med dessa pengar hade hon betalat ränta och amortering av lån på makarnas villa, premier på mannens försäkring, ränta på ett hans lån, avbetalningar på hans bil, hans telefonavgifter samt advokatkostnader för skilsmässan. — PN fastställde TN:s beslut. — KR ansåg emellertid att fru S. skulle beskattas endast för de under november och december 1957 erhållna understöden, 600 kr, då sammanlevnaden mellan makarna upphört först efter rättens dom på äktenskapsskillnad. — RR lämnade TI:s besvär utan bifall och yttrade: Även om sammanlevnaden mellan makarna skulle anses ha blivit hävd redan under juni månad beskattningsåret må med hänsyn till vad fru S. uppgivit de belopp, som hennes man lämnat henne från nämnda tid till den 1/11 under beskattningsåret, anses i huvudsak avse för makarna gemensamma utgifter och icke sådant periodiskt understöd, som är att hänföra till skattepliktig inkomst för fru S. (RR:s utslag den 28/10 1965.)

B. Besvär av TI samt L. angående makarna L:s inkomsttaxering år 1958. — Mannen L. hyrde och bebodde på grund av söndring i äktenskapet egen bostad från den 6/1 1957. Den 18/2 1958 dömdes till äktenskapsskillnad, varvid mannen

ålades utge 700 kr i månaden till hustruns underhåll. — TN medgav mannen avdrag för periodiskt understöd till hustrun med 7.550 kr, som hon beskattades för. — Hos PN yrkade hustrun att inte bli beskattad för beloppet. Hon uppgav att mannen under 1957 varje månad lämnat växlande kontanta belopp till kostnader för hyra, gas, elektricitet, telefon och som bidrag till hushållskostnader, sammanlagt 7.550 kr. Beloppet hade huvudsakligen avsett kostnader för det ännu bestående gemensamma hushållet. Först genom äkten-skapsskillnadsdom upphörde nämligen definitivt sammanlevnaden mellan makarna och gemenskapen i hushållskostnader. — TI yrkade å sin sida hos PN att mannen L. skulle vägras avdrag för periodiskt understöd, då makarna inte förrän efter utgången av 1957 syntes stadigvarande ha levat åtskilda. — PN: ej ändring. — KR förvägrade däremot mannen L. avdrag, varför beskattningen av understödet hos hustrun undanröjdes. — RR: utan bifall: Av utredningen i målet får visserligen anses framgå, att mannen och hustrun levat åtskilda under större delen av beskattningsåret. De belopp, som mannen utgivit till hustrun, få emellertid med hänsyn till omständigheterna anses väsentligen utgöra tillskott till bestridande av utgifter, som trots särlevnaden varit gemensamma, och ha icke haft karaktär av sådant till hustrun utgående periodiskt understöd, för vilket hon är skattskyldig. (RR:s utslag den 28/10 1965.)

C. Besvär av fru T. angående inkomst-taxering år 1958. — RR yttrade: Väl framgår av utredningen i målet att samlevnaden mellan makarna upphört någon av de sista dagarna 1956 genom att mannen T. då lämnat makarnas gemensamma

hem och därefter tagit annan bostad. De belopp å tillhopa 2.700 kr som han under tiden därefter lämnat fru T. till och med utgången av juni månad 1957, strax före vilken tidpunkt underhållsfrågan blivit av allmän domstol rättskraftigt avgjord, kunna dock icke anses avse endast hustruns eget underhåll utan få fastmer — eftersom den ekonomiska gemenskapen mellan makarna icke upphört omedelbart i och med mannen T:s avflyttning från hemmet utan detta får anses ha skett först i samband med underhållsfrågans slutgiltiga reglering vid allmän domstol — betraktas såsom ett fortsatt bestridande av makarnas gemensamma utgifter till hushållet. — Då vid nu angivna förhållande de belopp fru T. under ifrågavarande tid av mannen uppburit icke äro att bedöma såsom av denne lämnade periodiska understöd till hustrun, är fru T. icke skattskyldig för vad hon sålunda uppburit. (RR:s utslag den 28/10 1965.)

Traktorbyte, då rabatt erhållits

Besvär av TI angående hemmansägaren S:s inkomsttaxering år 1957. — S., som hade en fotogendrivna traktor av märket Allis Chalmers om 18 hästkrafter med viss utrustning, byte år 1956 ut denna traktor mot en dieseldrivna traktor av märket International Harvester Farmall D-430 med liknande utrustning. Riktpriset för den senare traktorn var 12.800 kr, men S. fick den för 10.000 kr. S. erhöll 3.000 kr för den gamla traktorn och yrkade avdrag för hela mellanavgiften, 7.000 kr. — TN medgav avdrag med 5.000 kr ”med hänsyn till den nya traktorns kapacitet”. — Hos PN yrkade S. avdrag för hela byteskostnaden. — TI hemställde om avslag, då bruttopriset för den nya trak-

torn överstigit motsvarande pris på en ny traktor av den gamla modellen med 2.710 kr (12.800—10.090 kr). — PN lämnade besvären utan bifall med hänsyn till vad TI anfört. — KR däremot biföll S:s besvär och yttrade: Det är upplyst, att den nya traktorn i olika avseenden, bla beträffande kapaciteten, är överlägsen den gamla traktorn. S. har emellertid uppgivit, att den mellanavgift han erlagt vid bytet, 7.000 kr, icke överstigit den han skulle behövt utgiva vid byte till en traktor likvärdig med den gamla. Denna S:s uppgift har icke blivit bestridd. S. får därför anses berättigad till avdrag för ersättningsanskaffning med 7.000 kr.

Hos RR yrkade TI taxering enligt PN:s beslut. Även om den nya traktorn inte varit begagnad utan det låga priset föränletts av att S. lyckats få rabatt, vore omständigheterna så likartade, att samma bedömning som i RÅ 1957 ref. 29 vore befogad, då eljest avdrag för en icke avdragsgill nyuppsättning kunde erhållas på en omväg. — RR fastställde PN:s beslut, enär kostnaden för den nya traktorn till ett belopp av åtminstone 2.000 kr finge anses belöpa på nyuppsättning. (RR:s utslag den 20/10 1965.)

Anm.: I princip skall den skattskyldige ha avdrag för vad han ger ut för att hålla sitt inventariebestånd vid makt. Helt avdrag medges emellertid endast om den senast inköpta traktorn är av samma storlek och beskaffenhet som den tidigare traktorn. Av RÅ 1957 ref. 29 framgår att om nyinköpet avser en begagnad traktor, som är större och värdefullare än vad den utbytta traktorn var då den anskaffades, avdraget för utbyteskostnaden reduceras — se härom Skattenytt 1960 sid. 70. I det förevarande fallet, då rabatt erhållits vid förvärv av en bättre och dyrare traktor

har tydligen en liknande reduktion av avdraget ansetts motiverad. Se även RN 1963 I nr 4: 1 och RN 1966 I nr 2: 2.

Traktor i stället för häst

Besvär av jordbrukaren B. angående inkomsttaxering år 1960. — Under år 1952 blev en av B:s båda hästar skadad och såldes till slakt. Försäljningssumman beskattades. B. fann det oekonomiskt att åter köpa häst och tiden ansågs icke mogen för inköp av traktor. För jordbruksdriften fordrades 2 hästar enligt intyg. Sedan B. lejt traktor från maskinstation och vid vissa tillfällen lånat häst av grannar, köpte B. jämte en granne 1959 en traktor. Vid 1960 års taxering yrkade B. avdrag för kostnad för köp av andel i traktor med 2.000 kr. — TN medgav men PN och KR vägrade avdraget. KR yttrade: B. kan icke anses hava visat att det förelegat egentligt orsakssammanhang mellan avyttringen år 1952 av en häst och inköpet under beskattningsåret av del i traktorn och B. har ej heller i övrigt anfört någon omständighet på grund varav inköpet av del i traktorn kan anses hänförlig till för honom avdragsgill ersättningsanskaffning. — RR medgav avdraget. (RR:s utslag den 27/10 1965.)

Statstjänstemännens avdrag för hemresor vid tjänstgöring utom hemorten, därvid traktamenten utgått

Besvär angående TI C-H. Thams inkomsttaxering år 1961. — Tham, som var biträdande TI i Kristianstads län, uppehöll från och med den 25/1 1959 på grund av särskilda förordnanden med vikariatslön tjänsten som TI i Kalmar län under ordinarie innehavarens tjänstledighet för

offentligt uppdrag. Den 16/6 1961 utnämndes han till ordinarie innehavare av sistnämnda tjänst. Länsstyrelsen i Kalmar län hade med hänsyn till ovissheten om varaktighet av Thams tjänstgöring under den tid han uppehållit tjänsten allenast på förordnande förklarat förutsättning icke föreligga för ändring av hans stationeringsort från Kristianstad till Kalmar. — I sin år 1961 avgivna deklaration tillgodoförde sig Tham — som för år 1960 hade sin hemortskommun i Nosaby kommun samt där hade bostad för sig och sin familj å egen fastighet — avdrag från lön såsom tillförordnad TI i Kalmar län med bland annat 2.148 kr för kostnader för 45 resor med egen bil mellan Kalmar och Nosaby. Detta belopp hade beräknats efter en krona 70 öre för mil för varje resa fram och åter om 40 mil, minskat med å bortovaron belöpande traktamente om 20 kronor 25 öre för resa. — TN taxerade Tham i enlighet med deklarationen. — Hos PN yrkade vederbörande TI, att avdrag för kostnader för resor till och från Nosaby måtte förvägras Tham eller, därest avdrag i sådant hänseende funnes böra tillerkännas honom, att detta måtte begränsas till 700 kr, beräknat efter kostnader för 23 hemresor med allmänna kommunikationsmedel. — Tham vidhöll sitt yrkande och anförde som skäl bland annat dels att han på grund av ovisshet angående tjänstgöringens varaktighet ansett sig icke böra söka familjebostad i Kalmar under beskattningsåret, dels att han på grund av sjukdom inom familjen måste besöka hemmet i Nosaby varje veckohelg. — PN medgav avdrag med 700 kr, beräknat efter kostnader för 23 hemresor med allmänna kommunikationsmedel. — KR medgav avdrag med 1.098 kr för 23 hemresor med bil.

RR, där såväl Tham som vederbörande TI besvärat sig, biföll Thams talan: Av Tham under tjänstgöringen i Kalmar uppbygget tjänstgöringstraktamente får anses vara avsett att täcka i huvudsak endast merkostnaden för uppehälle men däremot ej utgifter för resor till hemorten. Den av Tham anförda särskilda anledningen till att resor till hemmet skett i den av honom uppgivna omfattningen föranleder till att Tham bör medgivas avdrag med skäligt belopp för samtliga 45 resor. Enär lämpliga tågförbindelser saknats, må utgifterna beräknas efter kostnaden vid färd med egen bil. På grund härav och då anmärkning ej framställts mot den av Tham därvid tillämpade beräkningsgrunden, prövar RR etc. (RR:s utslag den 20/10 1965.)

Anm.: Jämför tex RÅ 1958 ref. 14 (Skattenytt 1958 sid. 299).

Fördyrade levnadskostnader

A. Besvär av TI angående chauffören A:s inkomsttaxering år 1959. — A., som med sin familj var bosatt i Särö, där husrun ägde en fastighet och där A. drev en mindre handelsträdgårdsrörelse (omsättning ca 6.000 kr), hade därjämte anställning som chaufför och nattvakt i Göteborg. Med hänsyn till att A:s anställning i Göteborg varit av stadigvarande natur och att den av honom i Särö bedrivna rörelsen varit av ringa omfattning, har det enligt RR skäligen kunnat ifrågasättas att A. skolat avflytta från Särö till Göteborg. A. erhöll därför inte avdrag för fördyrade levnadskostnader i Göteborg. (RR:s utslag den 20/10 1965.)

B. Besvär av TI angående leg. läkaren G:s inkomsttaxering år 1957. — G., som i början av 1956 tjänstgjorde såsom un-

derläkare vid Karolinska sjukhuset i Stockholm, blev den 24/4 samma år underläkare vid Örebro centrallasarett. Under tiden den 23/4—den 13/6 bodde G. ensam i Örebro, medan hans hustru, som hade ordinarie tjänst såsom gymnastikdirektör vid Stockholms folkskolor, kvarbodde i Stockholm med makarnas två barn. — Enär G. under ifrågavarande tid haft stadigvarande anställning och bostad i Örebro, kunde avdrag för fördyrade levnads-kostnader där inte medges G. Däremot ansågs G. berättigad till avdrag för kostnader för resor mellan Örebro och Stockholm med 300 kr. (RR:s utslag den 20/10 1965.)

Sam- eller särtaxering av makar

A. Besvär av TI angående makarna T:s inkomsttaxering år 1957. — Makarna T. gifte sig i december 1955. Enär gemensam familjebostad icke kunde anskaffas, bodde mannen T. under beskattningsåret med två minderåriga barn från ett tidigare äktenskap i en lägenhet om två rum och kök i Gamlestads församling i Göteborg, medan fru T., som likaledes varit gift tidigare, tillsammans med tre minderåriga barn från sitt föregående äktenskap bebodde en lägenhet om två rum, kammare och kök i Örgryte församling i Göteborg. Mannen T. hade under större delen av beskattningsåret en husföreståndarinna anställd hos sig. — PN särtaxerade makarna. — KR: ej ändring, då makarna efter äktenskapets ingående på grund av omständigheter, varöver de icke kunnat råda, icke haft gemensam bostad, samt de med hänsyn härtill och till att vardera maken under hela beskattningsåret haft särskilt hushåll för sig och sina barn fick

anses ha under beskattningsåret levt åtskilda. — RR lämnade TI:s besvär häröver utan bifall, enär vardera maken före äktenskapet haft egen familjebostad och särskilt hushåll för sig och sina barn och någon ändring i berörda hänseenden icke inträtt under tiden från äktenskapets ingående till beskattningsårets utgång samt makarna vid sådant förhållande få anses ha levt åtskilda under beskattningsåret. (RR:s utslag den 28/10 1965.)

Anm.: Se text Handledning för arbetet i TN sid. 181 vänstra spalten.

B. Besvär av biträdande lasarettsläkaren R. och hans hustru angående inkomsttaxering år 1957. — RR yttrade: I målet är upplyst, att makarna R. under beskattningsåret hade gemensamt hushåll i Eskilstuna tillsammans med sina barn intill den 1 maj, då hustrun tillträdde en läkartjänst i Borås och bosatte sig där med barnen i en av arbetsgivaren tillhandahållen tjänstebostad, att mannen R. den 18 juni samma år tillträdde en läkartjänst i Vadstena och där likaledes erhöll tjänstebostad, samt att makarna R. under den skilda bosättningen, som varade till den 5 november påföljande år, endast sällan kunde besöka varandra. På grund av vad sålunda och i övrigt förekommit böra makarna R. vid ifrågavarande taxeringar anses såsom av varandra oberoende skattskyldiga. — Makarna hade hos PN uppgivit att de — på grund av det stora avståndet mellan Borås och Vadstena (ca 8—11 timmars järnvägsresa och 20 mil landsvägen) samt jourtjänst fem dagar i veckan, varav åtskilliga sö- och helgdagar, och gemensam semester blott tio dagar — endast sällan kunnat besöka varandra. (RR:s utslag den 28/10 1965.)